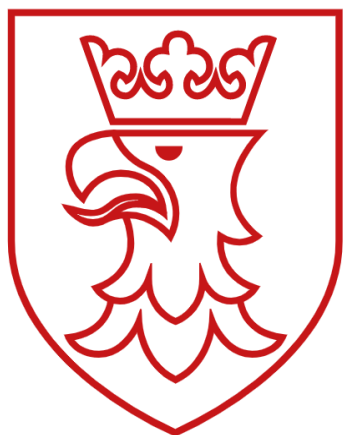

Powiat Krakowski

Program Ochrony Środowiska
dla Powiatu Krakowskiego
na lata 2018-2021
z perspektywą do 2025 roku

PODSUMOWANIE

Kraków, 2025 rok

Wprowadzenie

Rada Powiatu w Krakowie uchwałą Nr IV/41/2018 z dnia 28.12.2018 r. zatwierdziła „Program ochrony środowiska dla Powiatu Krakowskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 roku”. Przyjęty dokument nie jest aktem prawa miejscowego, ma jedynie charakter kierunkowy, wyznaczone i opisane w nim zadania są wytyczną dla realizowania polityki środowiskowej na terenie powiatu.

Podstawa prawna opracowania

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r., poz. 647 z późniejszymi zmianami) organ wykonawczy powiatu sporządza program ochrony środowiska, który stanowi instrument długofalowego zarządzania środowiskiem oraz element ciągłości i trwałości działań władz powiatu na rzecz ochrony i zrównoważonego środowiska.

Ocena skuteczności realizacji programu

Oceny stopnia wdrożenia przyjętych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Krakowskiego celów dokonano na podstawie odpowiednio dobranych wskaźników przyjętych w programie jako charakterystycznych dla poszczególnych komponentów środowiska, pozwalających kompleksowo ocenić i opisać zagadnienia skuteczności realizacji programu ochrony środowiska.

Do ustalenia powyższych wskaźników wykorzystywane zostały przede wszystkim informacje Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz dane własne Starostwa Powiatowego w Krakowie.

Na podstawie dostępnych i zgromadzonych danych można sformułować tezę, że Powiat Krakowski w przeważającej większości skutecznie realizuje założone cele. Weryfikując aktualny stan środowiska na terenie powiatu krakowskiego zauważalna jest tendencja poprawy jego stanu.

Wnioski podsumowujące działania Powiatu Krakowskiego na przestrzeni lat 2018-2025 (dostępne dane na rok 2024):

• OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Wskaźnik	Jedn.	Wartość bazowa 2017	Wartość obecna 2024
Stężenie średnioroczne dwutlenku siarki	µg/m ³	Skawina: 8,8	Skawina: 8,0
Stężenie średnioroczne dwutlenku azotu	µg/m ³	Skawina: 21, Kaszów: 16	Skawina: 16 Kaszów: 12
Stężenie średnioroczne ozonu	µg/m ³	Kaszów: 53	Kaszów: 4
Stężenie średnioroczne tlenku węgla	µg/m ³	brak pomiarów	brak pomiarów
Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10	µg/m ³	Skawina: 45	Skawina: 22 Zabierzów: 29
Liczba dni z przekroczeniami wartości dopuszczalnych 24h pyłu zawieszonego PM10	µg/m ³	Skawina: 85 dni	Skawina: 17 dni Zabierzów: 32 dni
Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM2,5	µg/m ³	brak pomiarów	brak pomiarów
Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu	µg/m ³	brak pomiarów	Zabierzów: 3
Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy w której leży powiat		Klasa C: PM10, PM2,5, B(a)P	Klasa C: PM10, B(a)P
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/ rok	78	101
Emisja zanieczyszczeń gazowych [Mg/rok] z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/ rok	1 529 694	860 204

W analizowanym okresie nastąpiła znacząca poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu.

W 2017 roku stwierdzono przekroczenie standardów jakości powietrza w zakresie emisji pyłu PM_{2,5}, pyłu PM₁₀ i benzo(a)pienu.

W 2024 roku:

- nie stwierdzono przekroczeń dla pyłu PM_{2,5};
- emisja pyłu PM₁₀ znacząco zmalała, nie odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla stężeń 24-godzinnych na terenie powiatu krakowskiego;
- problemem pozostaje emisja benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską” emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.

Powiat podjął działania wspierające wymianę źródeł grzewczych poprzez uruchomienie w 2021 roku programu „Powiat bez smogu”. Efektem realizacji programu „Powiat bez smogu” jest poprawa jakości powietrza poprzez wymianę starych nieefektywnych źródeł ciepła na nowe dla około 267 Beneficjentów, na łączną kwotę około 1 153 908 zł (dane z IV edycji programu).

• KLIMAT AKUSTYCZNY

Wskaźnik	Jedn.	Wartość bazowa 2017	Wartość obecna 2024
Powierzchnia obszarów Powiatu Krakowskiego ekspozowanych na oddziaływanie ponadnormatywnego hałasu drogowego	wg POŚPH*	1,307 km ²	60,374 km ²

W celu poprawy klimatu akustycznego zrealizowano szereg inwestycji mających na celu poprawę jakości infrastruktury drogowej m. in. remonty i budowy dróg gminnych, powiatowych i krajowych. Działania te wpłynęły na zmniejszenie uciążliwości systemu komunikacyjnego i poprawę jakości dróg. Dzięki poprawie stanu technicznego dróg zwiększyła się płynność ruchu. Jednak stała rozbudowa infrastruktury drogowej oraz zwiększająca się liczba pojazdów poruszających się po drogach sprawia, że powierzchnia terenów narażonych na ponadnormatywny hałas ciągle się zwiększa, pomimo stosowania nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych. Obowiązek utrzymania standardów jakości środowiska na terenach chronionych akustycznie należy do zarządców dróg.

• POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Wskaźnik	Jedn.	Wartość bazowa 2017	Wartość obecna 2024
Miejsca i wartości pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie powiatu	Lokalizacja wg WIOŚ	Skala: <0,31 V/m Skawina: <0,62 V/m	Skala: 0,38 V/m Skawina: 0,34 V/m

Prowadzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska monitoring poziomów pól elektromagnetycznych wskazuje na dotrzymanie dopuszczalnym poziomów PEM w środowisku. W pomiarach selektywnych stwierdzono duży udział emisji z sieci komórkowych (SBTK), który

stanowił od 43% do 97% zarejestrowanego PEM. Podkreślić należy, że nawet najwyższe zarejestrowane wartości PEM w środowisku stanowiły zaledwie kilka procent wartości dopuszczalnych.

• ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD

Wskaźnik	Jedn.	Wartość bazowa 2017	Wartość obecna 2024
Jakość wód podziemnych	Wg obowiązującej klasyfikacji	Iwanowice – III klasa, Skawina – III klasa, Igołomia-Wawrzeńczyce – IV klasa	Iwanowice – III klasa Wielka Wieś– III klasa Słomniki– III klasa
Jakość wód powierzchniowych	Wg obowiązującej klasyfikacji	Stan/potencjał ekologiczny JCW*: - Chechło do Ropy – dobry, - Biała Przemsza do Ryczówka włącznie – umiarkowany, - Baba – umiarkowany, - Rudno – umiarkowany, - Sanka – umiarkowany, - Rudawa do Racławki – umiarkowany, - Prądnik do Garliczki – umiarkowany, - Dłubnia od Minóžki do ujścia – umiarkowany, - Wiśła od Skawy do Skawinki – słaby, - Skawinka od Głogoczówki do ujścia – słaby, - Rudawa od Racławki do ujścia – słaby, - Wilga – słaby, - Prądnik od garliczki do ujścia – słaby, - Sudół Dominikański – słaby, - Sudół – słaby, - Baranówka – słaby, - Potok Kościelnicki z dopływami – słaby, - Wiśła od Podłężanki do Raby – słaby, - Szreniawa od Piotrówki do ujścia – słaby, - Wiśła od Skawinki do Podłężanki – zły.	Stan/potencjał ekologiczny JCW*: - Biała Przemsza od Dębiesznicy do ujścia – słaby - Sanka – zły - Rudawa –umiarkowany - Prądnik – umiarkowany - Dłubnia – słaby - Wiśła od Podłężanki do Raby – zły - Skawinka od Głogoczówki do ujścia – zły - Wilga – słaby - Wiśła od Skawy do Skawinki – słaby - Biała Przemsza od źródeł do Dębiesznicy wraz z Dębiesznicą – słaby - Chechło – zły - Regulka – umiarkowany - Rudno – słaby - Szreniawa do Ścieklca – umiarkowany - Baba – umiarkowany - Ropotek – słaby - Ścieklec – zły - Skawinka do Głogoczówki – umiarkowany - Kanał Łaczański – umiarkowany - Wiśła od Skawinki do Podłężanki – zły - Cedron – umiarkowany - Szreniawa od Ścieklca do ujścia – słaby

W związku ze zmianami w ustawie Prawo wodne i utworzeniem z dniem 1 stycznia 2018 roku Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie starosta utracił kompetencje ustawowe w tym zakresie.

• GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Wskaźnik	Jedn.	Wartość bazowa 2017	Wartość obecna 2024
Zwodociągowanie powiatu	%	92,7	94,2
Skanalizowanie powiatu	%	54,6	60,4
Długość sieci kanalizacyjnej	km	1 955,2	2 450
Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	61,9	67,6
Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków	RLM	232 317	261 456
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % ścieków wymagających oczyszczania	%	93,21	99,45
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku	dam ³	261 486,5	137 654,7
Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	96,2	88,95
Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	2 722,5	3 071
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	31,2	445

Z zakresu gospodarki wodno-ściekowej zrealizowano na terenie gmin powiatu krakowskiego szereg zadań dotyczących budowy sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, modernizacji sieci wodociągowej, stąd stały przyrost długości sieci wodociągowych i kanalizacyjnych oraz wzrost liczby osób korzystających z oczyszczalni ścieków.

• ZASOBY GEOLOGICZNE

Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa 2017	Wartość obecna 2024
Liczba przypadków wydobywania kopalin bez wymaganej koncesji	szt.	0	0

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze działalność w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, wydobywania kopalin ze złóż, poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów, wydobywania węglowodorów ze złóż, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów czy podziemnego składowania dwutlenku węgla może być wykonywana po uzyskaniu koncesji. Koncesji tych udziela m.in. starosta, po udokumentowaniu spełnienia określonych wymagań.

Organem właściwym do nakładania dodatkowej opłaty za wydobywanie kopalin bez koncesji lub z naruszeniem jej warunków jest Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie.

• **GOSPODARKA ODPADAMI**

Wskaźnik	Jedn.	Wartość bazowa 2017	Wartość obecna 2024
Poziom redukcji masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania w stosunku do 1995 r.	%	Gm. Czernichów - 2,2 Gm. Igołomia-Wawrzeńczyce - 0 Gm. Iwanowice - 0 Gm. Jerzmanowice-Przeginia - 32,4 Gm. Kocmyrzów-Luborzyca - 2,3 Gm. Krzeszowice - 9,8 Gm. Liszki - 0,5 Gm. Michałowice - 3,0 Gm. Mogilany - 0 Gm. Skąta - 38,7 Gm. Skawina - 8,4 Gm. Słomniki - 27,0 Gm. Sułoszowa - 37,0 Gm. Świątniki Górne - 4,2 Gm. Wielka Wieś - 5,1 Gm. Zabierzów - 21,0 Gm. Zielonki - 0,9	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej 45% wagowo Gm. Czernichów - 52,96 Gm. Igołomia-Wawrzeńczyce - 67,52 Gm. Iwanowice - b.d. Gm. Jerzmanowice-Przeginia - b.d. Gm. Kocmyrzów-Luborzyca - 46,31 Gm. Krzeszowice - 49,08 Gm. Liszki - 65,59 Gm. Michałowice - 49,06 Gm. Mogilany - 48,22 Gm. Skąta - b.d. Gm. Skawina - 51,0 Gm. Słomniki - 42,0 Gm. Sułoszowa - 42,0 Gm. Świątniki Górne - 48,0 Gm. Wielka Wieś - 56,90 Gm. Zabierzów - 46,97 Gm. Zielonki - 52,17
Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	%	Gm. Czernichów - 29,5 Gm. Igołomia-Wawrzeńczyce - 42,0 Gm. Iwanowice - 21,0 Gm. Jerzmanowice-Przeginia - 27,8 Gm. Kocmyrzów-Luborzyca - 27,7 Gm. Krzeszowice - 33,5 Gm. Liszki - 37,2 Gm. Michałowice - 78,3 Gm. Mogilany - 41,1 Gm. Skąta - 52,8 Gm. Skawina - 65,2 Gm. Słomniki - 33,2 Gm. Sułoszowa - 31,6 Gm. Świątniki Górne - 34,1 Gm. Wielka Wieś - 82,4 Gm. Zabierzów - 57,5 Gm. Zielonki - 44,3	
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych	%	Gm. Czernichów - 100 Gm. Igołomia-Wawrzeńczyce - 100 Gm. Iwanowice - 59,6 Gm. Jerzmanowice-Przeginia - 79,6	

i rozbiórkowych		Gm. Kocmyrzów-Luborzyca - 106,1 Gm. Krzeszowice - 79,7 Gm. Liszki - 98,7 Gm. Michałowice - 51,8 Gm. Mogilany - 100 Gm. Skąta - 100 Gm. Skawina - 66,02 Gm. Słomniki - 22,6 Gm. Sułoszowa - 100 Gm. Świątniki Górne - 100 Gm. Wielka Wieś - 60,1 Gm. Zabierzów - 77,5 Gm. Zielonki - 39,5	
-----------------	--	--	--

Gospodarka odpadami komunalnymi to zadanie własne gmin, które są zobowiązane zapewnić odbiór odpadów zmieszanych jak i segregowanych od swoich mieszkańców. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu zebranych odpadów komunalnych w 2024 roku powinien wynieść co najmniej 45%. Większość gmin powiatu krakowskiego spełniła ten warunek.

• GLEBY

Wskaźnik	Jedn.	Wartość bazowa 2017	Wartość obecna 2024
Powierzchnia gruntów zrekultywowanych w ciągu roku ogółem	ha	0	0
Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji ogółem	ha	551,26	535,62

Prowadzona eksploatacja surowców mineralnych zarówno wapieni, jak i piasków, żwirów, glin, głównie dla budownictwa, spowodowała przeobrażenia w morfologii terenu. Wpływ eksploatacji na rzeźbę uzależniony jest od charakteru surowca i jego podatności na działanie czynników atmosferycznych, stosunków wodnych, a także czasu, jaki upłynął od zaprzestania eksploatacji oraz sposobu jej prowadzenia. Jurajskie wapienie i dolomity odznaczają się dużą odpornością na działanie czynników atmosferycznych, stąd też ściany wyrobisk nie ulegają zasadniczym zmianom. Pojawiająca się roślinność nadaje im charakter naturalnych odsłonień, co powoduje, że zmiany rzeźby w krajobrazie nie są odbierane negatywnie.

Natomiast eksploatacja piasków i żwirów w dolinie Wisły na niskiej i średniej terasie wywołuje przekształcenia znaczne i stosunkowo trwałe. Wydobywanie surowców z pokładów o miąższości 8-9 m powoduje tworzenie rozległych zagłębień, które nie mogą być całkowicie zasypane nadkładem, gdyż jego miąższość dochodzi jedynie do 3 m. Rekultywacja tych terenów ma na celu przywrócenie do stanu pierwotnego powierzchniowej warstwy ziemi oraz ich zagospodarowanie. Działania te idą głównie w kierunku przeznaczenia terenów na cele rekreacyjne, gdyż często ulegają one wypełnieniu wodą z uwagi na płytko zalegające wody

podziemne (np. Kryspinów, gdzie eksploatację prowadzono na obszarze 55 ha, z czego obecnie 36 znajduje się pod wodą).

- ZASOBY PRZYRODNICZE**

Wskaźnik	Jedn.	Wartość bazowa 2017	Wartość obecna 2024
Powierzchnia prawnie chroniona ogółem (bez obszarów Natura 2000)	ha	37 961,31	39 092,39
Obszary NATURA 2000	szt.	3	9
Parki narodowe	ha	2 145,70	2 163,21
Parki Krajobrazowe	ha	35 741,40	36 860,34
Rezerваты przyrody	ha	845,08	848,53
Obszary chronionego krajobrazu	ha	0,00	0,00
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	0,00	0,00
Użytki ekologiczne	ha	96,45	88,07
Pomniki przyrody	szt.	426	443
Lesistość powiatu	%	12,2	12,2
Powierzchnia lasów	ha	14 955,78	15 009,93
Powierzchnia gruntów leśnych	ha	15 192,50	15 247,85
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej ogółem	ha	142,56	113,40
Powierzchnia gruntów zalesionych w ciągu roku	ha	b.d.	b.d.

Powiat krakowski charakteryzuje się bogatymi zasobami przyrodniczymi, które są objęte różnorodnymi formami ochrony, takimi jak liczne parki krajobrazowe i rezerваты, a także Ojcowski Park Narodowy. Zestawienie danych wskazuje, że na przestrzeni lat 2017–2024 nastąpił wzrost powierzchni terenów prawnie chronionych takich jak: obszary Natura 2000, park narodowy, parki krajobrazowe, pomniki przyrody. Zwiększeniu uległa również powierzchnia lasów.

PODSUMOWANIE

Powiatowy program ochrony środowiska stanowi przeniesienie istotnych zagadnień określonych w polityce ochrony środowiska państwa na niższy poziom administracji, z jednoczesnym uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań. Program nie jest aktem prawa miejscowego, stanowi wytyczne dla realizowania polityki środowiskowej na terenie powiatu. Określa zadania, za realizację których odpowiedzialne są różne podmioty i jednostki administracji publicznej.

Zadania wynikające z posiadanych ustawowo kompetencji (wydawanie decyzji, koncesji, pozwoleń, zezwoleń, przyjmowanie zgłoszeń, dokonywanie kontroli) realizowane są na bieżąco, w sposób ciągły.

Analizując stan środowiska w Powiecie Krakowskim na przestrzeni 2017 – 2025 roku należy stwierdzić, iż ulega on systematycznej poprawie.

